

Ketenmemorandum

Executive summary

We staan er bijna niet meer bij stil, maar de Belgische consument krijgt elke dag opnieuw een uitzonderlijke ruime keuze uit kwalitatieve, innovatieve en duurzame voedingsproducten voorgeschoteld. De Bourgondische eetcultuur van de Belgen is hiervan de grondslag. De wisselwerking tussen de veeleisende Belgische consument en de creatieve Belgische voedselproducent, bezorgt de Belgische agro-voedingssector een unieke marktpositie, iets waar we terecht trots op mogen zijn.

“Belgian food” als kwaliteitslabel is uitgegroeid tot dé “Unique Selling Proposition” bij uitstek van onze bedrijven, ook buiten België. Het is geen toeval dat de export van agro-voedingsproducten een gestage groei kent: van 18,9 miljard euro in 2005, tot niet minder dan 24,5 miljard euro in 2012. In de toekomst willen we het op dit vlak nog beter doen. De Belgische voedingssector lanceerde bijvoorbeeld Food.be – Small country. Great food - en wil haar omzet op de buitenlandse markten tussen 2011 en 2015 met niet minder dan 5 miljard euro laten toenemen.

Op deze manier wil de agro-voedingsketen op een duurzame manier toegevoegde waarde in België blijven creëren en draagt zij in belangrijke mate bij tot de werkgelegenheid en een positieve handelsbalans. Kortom: de agro-voedingsketen is verantwoordelijk voor een belangrijk en groeiend deel van de Belgische welvaart en wil dit doortrekken naar de toekomst.

“De agro-voedingsketen is verantwoordelijk voor een belangrijk en groeiend deel van de Belgische welvaart”

Voor de realisatie van deze ambitieuze doelstellingen heeft de agro-voedingsketen nood aan een overheid die zich voor 100% engageert om een toekomstgerichte groeistrategie mogelijk te maken. De regionale, federale en Europese verkiezingen vallen dit jaar samen op 25 mei. Vijf jaar zonder verkiezingen geeft aan de politieke klasse een unieke kans om structurele maatregelen te nemen en zo een duidelijk antwoord te bieden op de sociaaleconomische uitdagingen waar wij met zijn allen voorstaan.

In de aanloop naar de verkiezingen richt de agro-voedingsketen (BEMEFA, ABS, Boerenbond, FWA, FEVIA, Unizo, UCM en Comeos) zich met 10 essentiële speerpunten tot alle politieke stakeholders.

De tien speerpunten:

1. Verminder de loon- en energiekostenhandicap van onze ondernemingen
2. Bevoorradingszekerheid op basis van een stimulerend en marktgedreven Europees landbouwbeleid en een internationale handel met gelijk speelveld
3. Innovatie en O&O stimuleren = investeren in de toekomst
4. Het mobiliteitsprobleem oplossen, zonder aan de concurrentiepositie te raken
5. Garandeer de financiering van het FAVV en een Europees “*level playing field*”
6. Een billijk, transparant en efficiënt vergunningenbeleid
7. Promotie van een gebalanceerde levensstijl JA! Discriminerende “gezondheidstaksen” NEE!
8. Een oorsprongsetikettering die onze netto-exportpositie niet ondermijnt
9. Financiële ondersteuning voor een verdere verduurzaming van het landbouw- en voedingssysteem
10. Overleg om voedselverliezen te vermijden

1 Verminder de loon- en energiekostenhandicap van onze ondernemingen

PROBLEEMSTELLING

Onze 'bedrijven kampen met zware en toenemende concurrentienadelen. De fiscale druk op de lonen en het bedrag van de sociale bijdragen in België brengen een verschil in kosten van +7% tot +24% voor de werkgever met zich mee in vergelijking met de buurlanden (Duitsland, Frankrijk, Nederland). Elke euro die wordt uitbetaald aan de werknemer, kost aan de werkgever in totaal 0,14 euro tot 0,39 euro meer in België.

Verscheidene studies¹ tonen aan dat deze hoge loonkost een belangrijke impact heeft op de interne en externe concurrentiekracht van de bedrijven.

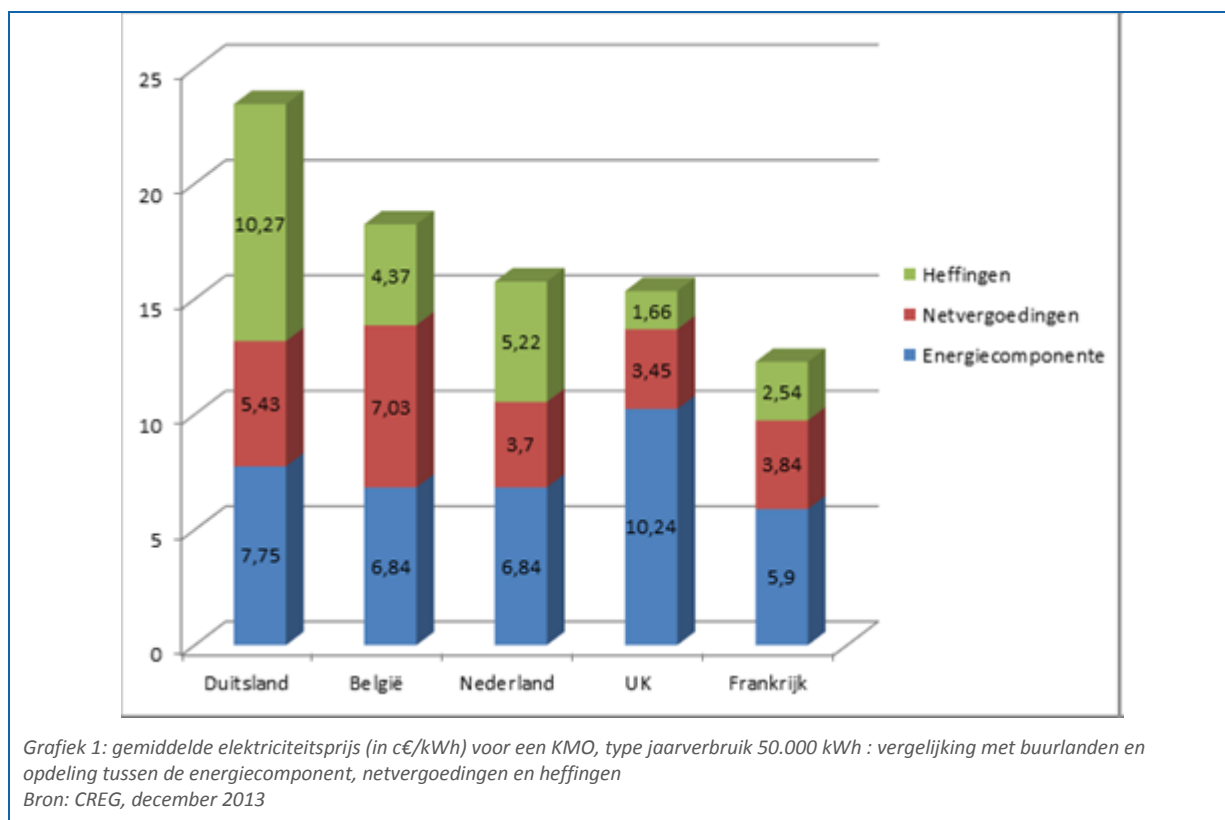
Volgens de Experten Groep "Competitiviteit en Werkgelegenheid" (EGCW) bedraagt de nominale uurloonkosthandicap 16,5%. In de voedingsindustrie loopt dit op tot 21,1%. België is een kleine, open economie die sterk afhankelijk is van de export naar de buurlanden. De huidige loonkosthandicap t.o.v. onze buurlanden zet deze exportrelatie op het spel en tast bijgevolg de competitiviteit van, en werkgelegenheid in, onze ondernemingen aan.

Niet enkel de loonkost, ook de energiekost zorgt voor verlies aan competitiviteit. Niet alleen grote ondernemingen, ook bedrijven op laag- en middenspanning kampen met steeds hogere energiekosten die hun verder voortbestaan en groei bedreigen. Vooral de hoge nettarieven en het amalgaam van "bijdragen" en heffingen maken het verschil.

De elektriciteitsprijs moet betaalbaar blijven, niet in het minst voor kmo's. Uit cijfers van de CREG blijkt dat de gemiddelde energieprijs in België hoog ligt in vergelijking met de omringende landen. Alleen in Duitsland liggen de tarieven voor kmo's hoger.

Onderstaande grafiek geeft de gemiddelde elektriciteitsprijs voor een kmo met 50.000 kWh jaarverbruik (enkelvoudige meter) in België en de omringende landen voor juni 2013. Daarbij werd de prijs telkens opgedeeld in 3 componenten met name de energiecomponent, nettarieven (transmissie en distributie) en het totaal aan heffingen.

¹ Zie onder andere : J. Konings en S. Vanormelingen « Een economische doorlichting van de handel » (mei 2013) ; het Federaal Planbureau en de Nationale Bank van België, « Réductions des cotisations sociales et modalités de financement alternatif » (27/04/2011)

ONZE VISIE

- De agro-voedingsketen is een sterke sector die bovendien veel kansen biedt aan werknemers die het moeilijk hebben in andere segmenten van de arbeidsmarkt. Om de ambitieuze groeidoelstellingen van de voedingssector te realiseren, moeten onze bedrijven competitief kunnen werken. Een daling van de loonkostenhandicap is hierbij essentieel.
- *Het is verkeerd te stellen dat de hogere productiviteit de hoge loonkosten zou compenseren. De jongste jaren compenseert de hogere productiviteit in België niet meer de hogere loonkost ten opzichte van onze buurlanden aangezien de arbeidsproductiviteit in die landen sterker blijkt te groeien.*
Dit wordt bevestigd in onderstaande figuur die de concurrentiekracht (toegevoegde waarde ten opzichte van de loonkost) weergeeft.
- De meerkosten op gas en elektriciteit verhogen de energiefactuur van de bedrijven. Naast de reeds bestaande maatregelen die rekening houden met het absoluut energieverbruik, is er ook nood aan maatregelen die rekening houden met energie-intensiteit. Kmo's en middelgrote bedrijven zijn in absolute termen geen veelgebruikers van energie, maar zijn wel zeer energie-intensief. Ook voor deze kleinere en middelgrote bedrijven moeten oplossingen worden gezocht.

ONZE VRAAG

- De agro-voedingsketen vraagt dat de verschillende regeringen van dit land, elk op hun respectievelijke bevoegdheidsdomeinen, tijdens de volgende legislatuur samenwerken aan de invulling en versterking van het competitiviteitspact en de tewerkstelling met de doelstelling om

onze nominale loonkosthandicap tegenover de drie buurlanden terug te brengen tot 10%. In navolging van de Europese Commissie vragen wij een bijzondere aandacht en focus om de loonkosten van laaggeschoolden terug te dringen

- Laat zelfstandigen, kleine en middelgrote bedrijven niet opdraaien voor de financiering van de gratis-energie-politiek voor gezinnen.
- Niet langer 5,5 % "billijke vergoeding" uitbetalen aan distributienetbeheerders-intercommunales voor het ingezette kapitaal.

2 Bevoorradingszekerheid op basis van een stimulerend en marktgedreven Europees landbouwbeleid en een internationale handel met gelijk speelveld

PROBLEEMSTELLING

Voedselzekerheid is een recht maar geen evidentie. Gepast landbouwbeleid moet de landbouwsector toelaten een zekere mate van voedselzekerheid te garanderen. Op basis hiervan kan een zekere mate van bevoorradingszekerheid gegarandeerd worden aan de agro-voedingsketen. Een gepast internationaal handelsbeleid is het onmisbare sluitstuk om de bevoorradingszekerheid optimaal in te vullen en finaal voedselzekerheid te bieden aan de consument.

ONZE VISIE

- Elke regio heeft recht om een zekere mate van voedselzekerheid te garanderen door het eigen landbouwpotentieel te ontwikkelen. De vraag van landbouworganisaties wereldwijd om een eigen landbouwbeleid uit te tekenen dat inzet op voldoende voedselzekerheid en inspeelt op eigen maatschappelijke keuzes (i.e. non-trade concerns), is legitiem.
- Ook voor de agro-voedingsindustrie is bevoorradingszekerheid een aandachtspunt en cruciaal om de voedselzekerheid tot bij de consument te garanderen.
- Internationale handel is een onmisbaar sluitstuk om bevoorradingszekerheid en voedselzekerheid op basis van gevarieerde voeding het jaar rond te garanderen aan redelijke prijs.
- We pleiten voor een omkadering van de internationale handel met het oog op een gelijk speelveld en stabiele prijzen.
- Een multilateraal handelsakkoord binnen de WTO geniet de voorkeur om hiervoor het kader te bepalen.
- Het kan de nodige ruimte laten om voldoende voedselzekerheid te garanderen en tegelijk in te spelen op eigen maatschappelijke keuzes maar tegelijk verzekeren dat de residuaire internationale handel eerlijk en vrij kan verlopen door er over te waken dat maatschappelijke keuzes niet verzanden in protectionisme.
- Wetenschappelijke evidentie is hierbij een belangrijke toetssteen maar niet noodzakelijk de enige als het een opportuniteitskeuze betreft. Er is nood aan een kader dat de afweging rond non-trade concerns mogelijk maakt op een open en objectieve manier.
- Ook bilaterale akkoorden moeten hierop inzetten.

ONZE VRAAG

- Een Europees landbouwbeleid dat een zekere mate van voedselzekerheid garandeert op basis van eigen Europese landbouwproductie volgens de Europese maatschappelijke verwachtingen waardoor ook een zekere mate van bevoorradingszekerheid wordt gegarandeerd aan de Europese agro-voedingsketen.
- Een internationaal handelsbeleid met gelijk speelveld dat het sluitstuk vormt voor gevarieerd en betaalbaar voedsel het jaar rond.
- Bij voorkeur hiervoor een multilateraal kader bepalen binnen de WTO.
- Ook in het kader van bilaterale handelsakkoorden hierop inzetten.
- Een afwegingskader op basis van open en objectieve criteria voor non-trade concerns.

3 Innovatie en O&O stimuleren = investeren in de toekomst

PROBLEEMSTELLING

Innovatie is in onze kenniseconomie één, misschien wel dé, sleutel voor een toekomstgerichte voedingsketen in België. Sterke bedrijven met innovatieve producten veroveren sneller buiten- en binnenlandse markten. Dit komt de tewerkstelling ten goede, en zorgt zo mee voor creatie van welvaart voor de maatschappij. Voor een bedrijf is investeren in onderzoek en ontwikkeling echter niet altijd evident. Investeren in O&O heeft namelijk een onzekere uitkomst. Het is niet gezegd dat de investering zichzelf zal terug betalen. In het bijzonder kmo's hebben het daarom moeilijk om eigen O&O projecten op te zetten.

Daarenboven wordt de opgedane kennis na verloop van tijd gemeengoed waar ook andere bedrijven gebruik van kunnen maken. Dit leidt tot "free rider" gedrag en is in het nadeel van het bedrijf dat zwaar in O&O investeerde, wat leidt tot een economisch suboptimaal niveau van O&O.

In deze context spelen de innovatiecentra een cruciale rol. In 2012 beschikte het IWT over een totaal budget van 310 miljoen euro waarvan ongeveer 15 miljoen euro voorzien is voor de eigen werking. In datzelfde jaar kende het IWT aan 426 ondernemingen steun toe. Van de totale steun gaat 63% naar grote ondernemingen, 6% naar middelgrote ondernemingen en 31% naar kleine bedrijven. Ook bleek uit parlementaire vragen dat er een sterke concentratie van innovatiesteun is bij een kleine groep van veelal grote bedrijven. De 20 grootste ontvangers van steun ontvingen in 2012 in totaal ongeveer 70% van alle innovatiesteun.

Uit de ervaringen van 40 kmo's die in de laatste 3 jaren een dossier indienden bij het IWT² bleek dat een KMO 100 uur tot 140 uur besteedt aan administratieve lasten verbonden aan het indienen van een KMO-haalbaarheidsstudie, 200 uur tot 250 uur voor een KMO-innovatieproject en 300 uur tot 450 uur voor een O&O-project

ONZE VISIE

- **Innovatie dient dus ten volle ondersteund te worden door de overheid. Een stimulerende overheid moet bedrijven aanzetten om O&O projecten op te zetten en programma's uit te werken, in samenwerking met diverse kenniscentra. Voor de voedingsindustrie fungeren Flanders' Food en**

² Bevraging van UNIZO

Wagralim als katalysator om samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en universitaire kenniscentra te ondersteunen en verder uit te werken.

- Ook het recent uitgebouwde instrument van de 'innovatieacademies', dat door interprofessionele en professionele beroepsorganisaties kan aangewend worden om op het niveau van de bedrijfsleiding op een interactieve wijze de instrumenten voor een strategische innovatiebeleid in de kmo's uit te bouwen verdient – na een evaluatie – verdere kansen.
- Van de budgetten van het IWT blijkt een disproportioneel groot deel naar enkele grote ontvangers te gaan. Ook kmo's moeten in staat zijn voldoende gebruik te kunnen maken van de dienstverlening en steun van het IWT.
- Plantenveredeling heeft in belangrijke mate bijgedragen tot toegenomen productiviteit. Ze vindt haar basis in fundamenteel wetenschappelijk onderzoek maar wordt zeer vaak ook op bedrijfsniveau gerealiseerd. Daarom is hiervoor een aangepaste vorm van intellectueel eigendomsrecht ontwikkeld. Het behoud van het kwekersrecht met het 'farmers privilege' en de 'breeders' exemption' is essentieel. Algemeen is praktijkonderzoek de brug tussen theorie en praktijk. De clustervorming bij het praktijkonderzoek moet voortgezet worden. De oprichting van dierlijke praktijkcentra dringt zich op.
- Steeds meer wordt biomassa ook ingezet buiten de voedingsketen. Keten gerelateerd onderzoek complementair met het onderzoek op schakel niveau moet ons in staat stellen om Food en non-Food ketens te optimaliseren zonder inbreuk op de prioriteit voor voeding te maken.

ONZE VRAAG

- Versterking van sectorale innovatiepolen als Flanders' Food en Wagralim
- Optimalisatie en uitbreiding van de verminderde doorstorting van de bedrijfsvoorheffing:
 - Alle wetenschappelijk personeel betrokken bij O&O projecten moet in aanmerking komen voor de maatregel
 - De regio's en/of de federale overheid vullen de verminderde doorstorting van de bedrijfsheffing aan tot 100%
 - Een vereenvoudiging van de administratieve aanmeldingsprocedure
- Een KMO-gerichter IWT
 - Verhoging van de additionaliteit door een evenwichtigere verdeling van de middelen. De rol van het IWT zit hem er net in dat ze innovatieprojecten in bedrijven moeten stimuleren door de financieringskloof te helpen overbruggen. Verder vragen we ook expliciet om via het IWT de Europese innovatiemiddelen die voorzien zijn voor kmo's in het kader van Horizon2020 maximaal te benutten.
 - We vragen - net als de SERV - dat er onderzoek wordt gevoerd naar de verschillende aspecten en modaliteiten verbonden aan de administratieve formaliteiten voor het indienen van een subsidieaanvraag in de diverse steuninstrumenten. Dit moet toelaten om mogelijke drempels op objectieve wijze in kaart te brengen en best practices op vlak van administratieve procedures te detecteren. Tevens moet een tool of instrument worden ontwikkeld die een structurele monitoring van de procedures, van de daarmee gepaard gaande doorlooptijd en van de bijhorende formaliteiten doorheen de tijd mogelijk maakt.

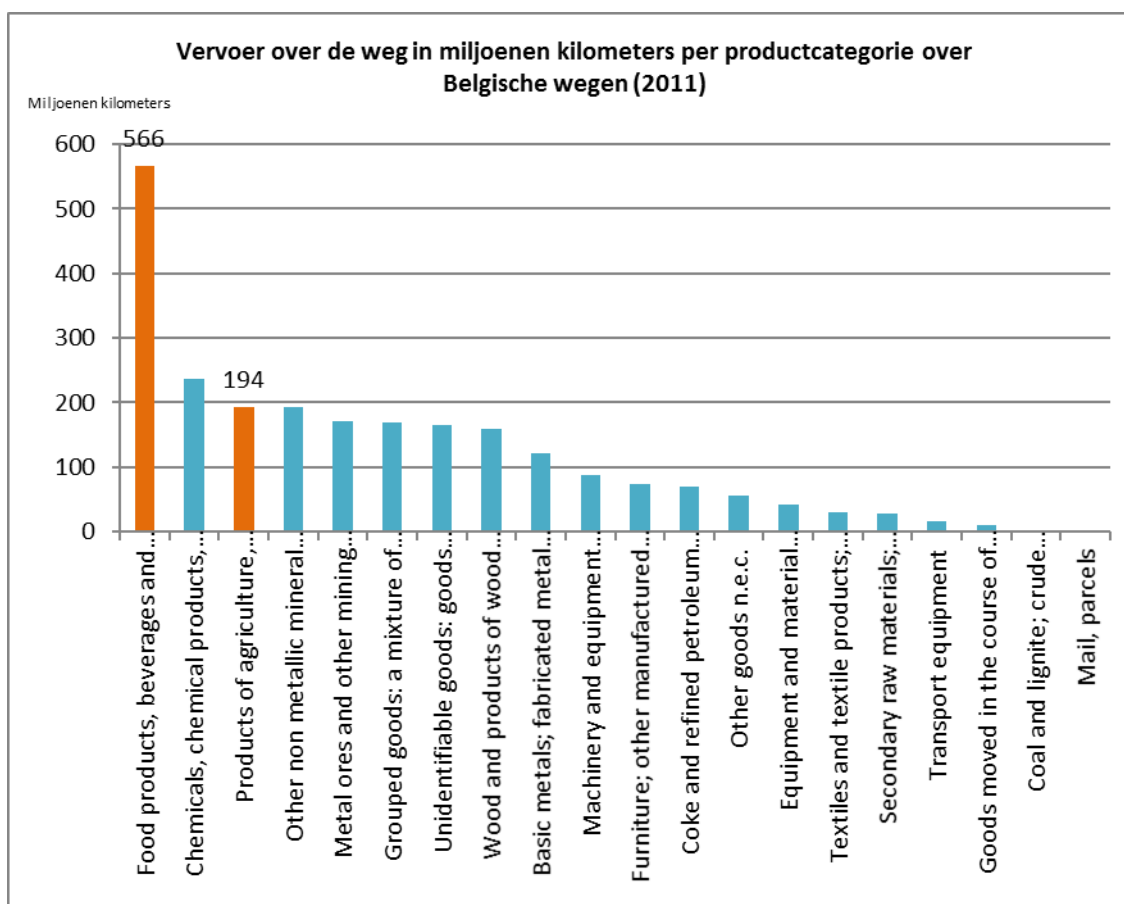
- De ontwikkeling van een aangepaste vorm van intellectueel eigendomsrecht is belangrijk om landbouwonderzoek te stimuleren. De clustervorming bij het praktijkonderzoek moet voortgezet worden. De oprichting van dierlijke praktijkcentra dringt zich op.

4 Het mobiliteitsprobleem oplossen, zonder aan de concurrentiepositie te raken

PROBLEEMSTELLING

Het kan niet genoeg worden benadrukt: “België als logistieke draaischijf” is één van de unieke troeven die ons land voor binnen- en buitenlandse investeerders aantrekkelijk maakt. Het ernstige en toenemende fileprobleem ondergraaft deze unieke Belgische troef. De OESO schat de huidige congestiekost op 2% van het BBP. Een kost die alleen nog dreigt op te lopen in de toekomst.

Bewerkte- en niet-bewerkte voedingsmiddelen zijn samen met voorsprong de belangrijkste goederencategorie die over onze wegen wordt getransporteerd. De fileproblematiek heeft dus een bijzonder (loon)kostenverhogend effect voor de agrovoedingsketen.

Bron: Eurostat: transport statistics

ONZE VISIE

- De verbetering van de mobiliteit en het aanpakken van het fileprobleem is een topprioriteit voor de agrovoedingsketen. Hiervoor is een globaal mobiliteitspact noodzakelijk. Het verbeteren van de concurrentiepositie van onze bedrijven, vormt de rode draad doorheen het uitgestippelde beleid. Omwille van het “transport-intensieve” karakter van de agrovoedingsketen willen wij nauw betrokken worden bij de opmaak en de uitvoering van dit globale mobiliteitspact.
- Maatregelen die de concurrentiepositie van de bedrijven in de agrovoedingsketen ondermijnen, moeten gecompenseerd worden. De concurrentiepositie van onze bedrijven mag in geen geval worden veronachtzaamd.

ONZE VRAAG

Omwille van de bijzondere positie van de agrovoedingsketen in dit dossier schuiven wij drie prioriteiten naar voren die specifiek voor ons van belang zijn:

- Rekeningrijden kan in principe een onderdeel vormen van de oplossing voor de mobiliteitsproblematiek. Het beleid moet er wel op toezien dat het rekeningrijden er op gericht is de concurrentiepositie van onze bedrijven te versterken. Daarom kan rekeningrijden enkel onder strenge voorwaarden worden ingevoerd:
 - Het moet budgettair neutraal verlopen. Rekeningrijden mag in geen geval een sluipende belastingverhoging betekenen.
 - Het Federaal Plan Bureau heeft aangetoond dat rekeningrijden enkel zin heeft als het wordt ingevoerd voor alle voertuigen. De invoering van het rekeningrijden voor vrachtwagens moet daarom samenvallen met de invoering voor het personenvervoer.
 - Het rekeningrijden moet écht slim zijn. Hieronder geven wij een niet exhaustieve lijst van voorbeelden:
 - Er moet met een beduidend verschil zijn tussen spits- en daluren. Tijdens de spits rijden op zwarte knooppunten wordt ontmoedigd.
 - Kilometerheffing beperken tot het bestaande eurovignetwegennetwerk zodat Lokale leveringen en ophalingen vrijgesteld blijven van de kilometerheffing.
 - Rekening houden met het gewicht per vierkante meter (belasting van het wegennet in rekening nemen).
 - De waarde per vierkante meter van de vervoerde goederen in rekening nemen. Anders dreigt dit een zware aanslag te betekenen op de concurrentiepositie van sectoren die goederen vervoeren die relatief minder waard zijn per vierkante meter.
- Het verkeer beter spreiden door stille leveringen buiten de spits mogelijk te maken
 - Het verbod om in de steden 's ochtends vroeg of 's avonds laat te leveren, verplicht vrachtvervoer om tijdens de spits te rijden. Dat betekent extra verliestijden door ritten doorheen de files, en een kilometerheffing die de pan zal uitswingen. Door buiten de spits te laten leveren, met nieuwe, stille vrachtwagens, zouden er honderden vrachtwagens uit de spits kunnen verdwijnen, en zou er bovendien ook nog eens een milieu- en budgetvriendelijke oplossing worden geboden aan de transporteurs.
- Harmonisatie van de Europese mobiliteitsregels m.b.t. het toelaten van vrachtverkeer tot 60 ton

5 Garandeer de financiering van het FAVV en een Europees “level playing field”

PROBLEEMSTELLING

Het Federale Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) is cruciaal voor (een doorgedreven en integrale controle van) de voedselveiligheid doorheen de keten. Zowel de consumenten als alle operatoren in de agrovoedingsketen moeten kunnen rekenen op het FAVV. De operatoren moeten de voedselveiligheid garanderen en het FAVV moet daar op toezien, maar de regels moeten haalbaar, eenvoudig en betaalbaar blijven voor alle operatoren.

De financiering van het FAVV is onder invloed van recente besparingsronden echter zwaar onder druk komen te staan. Op een bepaald moment was er zelfs een reële dreiging dat bepaalde kerntaken, zoals het uitreiken van exportcertificaten, in het gedrang zouden komen.

ONZE VISIE

• Overleg en inspraak met oog op haalbare regels

- Overleg met alle betrokken sectoren is noodzakelijk om realistische beslissingen te nemen die toepasbaar zijn in de praktijk. In onze ogen is dat een win-winsituatie voor beide partijen.
- Het FAVV moet blijvende aandacht besteden aan administratieve vereenvoudiging, begrijpelijke, eenduidige communicatie en efficiënt overleg met de sectoren. Integratie van autocontroleplannen in private markttoegangssystemen en sectorale bemonsteringsplannen in het FAVV monitoringprogramma doet dubbel controles, staalnames en analyses vermijden.

• Gezonde overheidsfinanciën én garanties voor exportcertificaten

- De agrovoedingsketen staat volledig achter gezonde overheidsfinanciën. Essentiële overheidstaken zoals deze vervuld door het FAVV moeten wel te allen tijde gegarandeerd blijven. Dienstverlening vanwege het FAVV waarvoor bedrijven zelf extra betalen – zoals voor het uitreiken van exportcertificaten – zou onder geen enkel beding in het gedrang mogen komen.

• Drempels voor export wegwerken

- Het FAVV heeft op het vlak van exportcertificatie een unieke verantwoordelijkheid en mag dus in geen geval een handicap zijn voor de concurrentiekracht van onze bedrijven. Het FAVV moet een dienstverlening verstrekken die minstens het niveau van die in onze buurlanden haalt. Een klantgerichte aanpak, uniform over alle PCE's, is een must.
- Uit onderzoek³ blijkt dat internationaal actieve ondernemers al één of meerdere keren besliste een export niet te laten doorgaan omwille van externe redenen. Een van deze redenen is een gebrek aan transparante informatie over kostprijzen en procedures. Ondernemers melden terecht dat informatie omtrent procedures en administratie niet of moeilijk beschikbaar is. Bepaalde overheidswebsites publiceren enkel informatie onder de vorm van rondzendbrieven, interne nota's en instructies aan het personeel. Maar ook kostprijzen van exportdocumenten zijn niet of nauwelijks terug te vinden. Dat het anders kan bewijst de communicatie van onze noorderburen. Een mooi voorbeeld is de vergelijking van de website van het FAVV en van zijn tegenhanger, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. Op die laatste vindt de ondernemer in één oogopslag de voor hem relevante situatie en informatie.

³ [http://www.unizo.be/internationaal/pers/unizo onderzoek bij exporterende kmos.html](http://www.unizo.be/internationaal/pers/unizo Onderzoek bij exporterende kmos.html)

Financiering zonder concurrentievervalsing

- In eerste instantie moet België in het kader van de herziening van de verordening “Official controls” pleiten voor harmonisatie – zeker op het vlak van de principes – tussen de Lidstaten op het vlak van financiering: gelijke financiële behandeling van alle operatoren in alle lidstaten. De Belgische overheid moet bovendien opletten dat de voorstellen m.b.t. de financiering in de “five pack” (effectief doorrekenen van de toewijsbare kosten) niet zal leiden tot een concurrentienadeel voor de Belgische operatoren.
- Het Belgische autocontrolemodel is gebaseerd op het principe dat het FAVV de bedrijven met een gevalideerd autocontrolesysteem als “veiliger” beschouwt en minder vaak gaat controleren. Daarom krijgen die bedrijven een bonus, zijnde 75% van hun jaarlijkse heffing. Maar deze financiële incentive is onvoldoende. Voor (kleinere) bedrijven met meerdere activiteiten kost de audit door een certificatie-instelling veel meer dan de bonus. Een bedrijf met een volledig gevalideerd autocontrolesysteem zou eigenlijk geen FAVV-heffingen meer moeten betalen of met andere woorden een bonus van 100% krijgen. Dergelijke bedrijven investeren zelf al extra in autocontrole, het is normaal dat de overheidscontrole op deze autocontrole (het inspectieprogramma) vanuit de algemene middelen wordt gefinancierd.

Gelijk speelveld binnen Europa

- De agrovoedingsketen vindt het noodzakelijk om de aanpak van voedselveiligheid op EU-vlak te harmoniseren. De herziening van de verordening “Official controls” is daarin een belangrijke stap.
- Economische fraude met voedingsmiddelen is onaanvaardbaar en alle overheden moeten die streng aanpakken. Boetes moeten een voldoende ontradend effect hebben.

ONZE VRAAG

De agrovoedingsketen:

- vraagt systematisch overleg en inspraak met het oog op haalbare regels;
- dringt er op aan de controle op de autocontrole (inspectieprogramma) gefinancierd wordt door de overheid. Deze financiering moet ten allen tijde worden gegarandeerd om zo de veiligheid van de voedselketen maximaal te waarborgen;
- vraagt ook een structurele oplossing voor een ononderbroken dienstverlening van het FAVV die gefinancierd wordt door retributies vanwege de bedrijven (b.v. exportcertificatie);
- vraagt om kostprijzen en procedures van exportdocumenten op een transparante en gebruiksvriendelijke manier toegankelijk te maken via de website van het FAVV;
- vraagt om via de verordening “Official controls” de operatoren in alle Lidstaten gelijk te laten betalen voor de voedselveiligheidscontroles;
- vraagt een bonus van 100% voor bedrijven met een volledig gevalideerd autocontrolesysteem;
- vraagt een gelijk speelveld binnen Europa.
- vraagt een gepaste en Europees geharmoniseerde aanpak van economische fraude.

6 Een billijk, transparant en efficiënt vergunningenbeleid

PROBLEEMSTELLING

Een vergunningsaanvraag stelt heel wat uitdagingen. Bij zowel vestiging van zonevreemde bedrijven als bij bedrijfsuitbreidingen zijn de bedrijven afhankelijk van Ruimtelijke Uitvoeringsplannen (RUP). De beslissingstermijnen voor goedkeuring van deze plannen zijn vaak erg lang en betekenen een onzekere tijd voor de bedrijven in kwestie. Stedenbouwkundige voorschriften en het beoordelingskader van de verschillende adviesverlenende diensten zijn vaak onduidelijk. De macro milieukwaliteitsnormen kunnen een individuele aanvraag compromitteren. Een brede problematiek vraagt dus een brede aanpak die perspectief blijft bieden op ontwikkelingskansen. Waar dit individueel onmogelijk wordt moet de overheid zijn verantwoordelijkheid nemen. Hinder kan beperkt maar niet uitgesloten worden. De grondwaterproblematiek moet in overleg aangepakt worden.

ONZE VISIE

- Het vergunningenbeleid moet de nodige rechtszekerheid bieden tot behoud en verdere ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten
- Ruimtelijke uitvoeringsplannen, om bedrijfsuitbreidingen mogelijk te maken, moeten binnen een bepaalde termijn gefinaliseerd zijn. Dit zorgt voor veel bedrijven voor meer zekerheid, en tot een gunstiger investeringsklimaat voor de bedrijven.
- Steden, gemeenten en provincies moeten voldoende middelen en personeel inzetten om tijdige beslissingen te kunnen afleveren of moeten kunnen gesanctioneerd worden bij het niet naleven van deze termijnen. Momenteel bestaat de mogelijkheid niet om bij het niet naleven van een termijn de vergunningsaanvraag sowieso in te willigen. Op deze manier zijn er bij de gemeenten, steden en provincies weinig incentives aanwezig om de termijnen te respecteren.
- Momenteel kan iedereen kosteloos een beroepsprocedures indienen tegen verleende vergunningen. Voor de bedrijven betekent dit een uitstel (of zelfs afstel) van hun investeringen terwijl de beroepsindiener geen enkele (financiële) verantwoordelijkheid draagt.
- Duidelijkheid in stedenbouwkundige voorschriften en transparantie in het beoordelingskader van de verschillende adviesverlenende instanties moeten houvast en rechtszekerheid geven aan de individuele vergunningsaanvrager.
- De introductie van de omgevingsvergunning kan leiden tot een meer coherente vergunningverlening en een vermindering van de administratieve lasten en kosten. Ze zal maar geslaagd zijn als de vergunningen sneller worden verleend, de procedures eenvoudig en transparant zijn en het principe van de vergunning van onbepaalde duur niet wordt uitgehouden
- De vergunningsvoorwaarden beheersen de emissies naar lucht, water en bodem op bedrijfsniveau. Bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag en het vaststellen van milieuvorwaarden moeten de best beschikbare technieken (BBT) het principiële referentiekader zijn. Dit is ook Europees zo bepaald. Hierbij wordt rekening gehouden met de milieuperformantie én met de technische en economische haalbaarheid van beschikbare technieken
- De milieukwaliteitsnormen bepalen algemene grens- of richtwaarden. Ze mogen daarom geen rechtsgrond vormen voor het weigeren van een vergunningsaanvraag, hoewel er in de beoordeling wel rekening mee gehouden kan worden.
- Belangrijke uitdagingen worden best sectoroverschrijdend en op verschillende niveaus aangepakt. Een voorbeeld hiervan is de stikstofproblematiek in relatie met de natuurdoelen van Natura 2000. De programmatische aanpak stikstof (PAS) wil deze natuurdoelen realiseren en tegelijkertijd ruimte

laten voor duurzame economische ontwikkeling. Een deel van de winst, die door bestaande en nieuwe maatregelen kan worden bereikt, moet dus benut worden om nieuwe ontwikkelingen te vergunnen.

- Wanneer in een bepaald gebied echter niet langer toekomstkansen kunnen worden geboden, moet de overheid haar verantwoordelijkheid opnemen en zorgen voor een passende opkoopregeling voor deze bedrijven.
- Het milieuvergunningendecreet bepaalt dat de nodige maatregelen moeten genomen worden om schade en hinder te voorkomen. Voor bepaalde hinderaspecten is een gedifferentieerd beoordelingskader nodig in functie van de gebiedsbestemming
- Waar de grondwaterlichamen onder druk staan, kan bij een (her)vergunningaanvraag voor grondwaterwinning een wateraudit op bedrijfsniveau een grote meerwaarde betekenen. Die onderzoekt in welke mate en binnen welke termijn de grondwaterwinning kan afgebouwd worden. Hierbij worden de technisch en economisch haalbare waterbesparings- en omschakelingsmogelijkheden in rekening gebracht. De wateraudit moet in overleg verder worden uitgewerkt
- Het vastleggen van contingenten grondwater over de verschillende sectoren moet in overleg gebeuren. Belangrijke elementen hierbij zijn gebruiksdoelinden en haalbaarheid van alternatieven, rekening houdend met onder meer sanitaire en economische vereisten
- Mogelijkheden van alternatief watergebruik moeten onderzocht, gestimuleerd en ondersteund worden. Daarom moet het grijswaterbesluit worden geëvalueerd en bijgestuurd om de instapdrempels te verlagen qua vergunningen- en prijsbeleid

ONZE VRAAG

- Een rechtszeker vergunningbeleid.
- Naleving van vastgelegde termijnen voor het afleveren van vergunningen.
- Voldoende incentives voor de steden, gemeenten en provincies om zich aan de termijnen te houden.
- De toegang tot beroepsprocedures verzwaren door bv een financiële drempel in te bouwen of het nodeloos kunnen rekken van procedures te beperken.
- Duidelijkheid in stedenbouwkundige voorschriften en transparantie in het beoordelingskader van de verschillende adviesverlenende instanties.
- Het principe van de vergunning van onbepaalde duur in het kader van de omgevingsvergunning mag niet worden uitgehold.
- Bij het beoordelen van een vergunningaanvraag en het vaststellen van milieuvoorwaarden moeten de best beschikbare technieken (BBT) het principiële referentiekader zijn.
- Belangrijke uitdagingen worden best sectoroverschrijdend en op verschillende niveaus aangepakt. De aanpak moet naast doelgericht ook ruimte laten voor duurzame economische ontwikkeling.
- De overheid moet zorgen voor een passende opkoopregeling.
- Voor bepaalde hinderaspecten is een gedifferentieerd beoordelingskader nodig in functie van de gebiedsbestemming.
- Het vergunningenbeleid moet rekening houden met de mobiliteitsprioriteit van transport tijdens de daluren.

- De wateraudit moet in overleg verder worden uitgewerkt, net als het vastleggen van contingenten grondwater over de verschillende sectoren.
- Alternatief watergebruik moet ondersteund worden. Het grijswaterbesluit moet worden geëvalueerd en bijgestuurd.

7 Promotie van een gebalanceerde levensstijl JA! discriminerende “gezondheidstaksen” NEE!

PROBLEEMSTELLING

Een onevenwichtige levensstijl (te weinig fysieke activiteit in combinatie met een verhoogde inname aan calorieën) zal aanleiding geven tot overgewicht en gezondheidsproblemen. De consument overtuigen om voor een gebalanceerde levensstijl te kiezen, is daarom een belangrijke maatschappelijke uitdaging. Alle betrokken stakeholders hebben hierin een rol te spelen.

Sommigen schuiven het gebruik van extra belastingen naar voren als tool om de keuze van de consument te gaan sturen (bijvoorbeeld een verhoogde taks op vetrijke producten). Deze aanpak miskent echter de eigenlijke oorzaak van het probleem – een onevenwichtige levensstijl - en veroorzaakt heel wat negatieve neveneffecten.

ONZE VISIE

- **Het is fundamenteel onmogelijk levensmiddelen als dusdanig te gaan catalogeren als ‘gezond’ of ‘ongezond’. Ieder levensmiddel kan een plaats hebben binnen een evenwichtige levensstijl, cf. de actieve voedingsdriehoek.**
- **Belastingen zijn geen efficiënt hulpmiddel bij het bevorderen van een evenwichtig voedingspatroon. De Deense “vettaks” is hier een goed voorbeeld van (ingevoerd in 2011 maar reeds in 2012 terug afgeschaft). In België heeft Minister Onkelinx in 2013 de mogelijke effecten van een frisdranktaks bekeken. Ook hier was de conclusie dat dergelijke taks niet tot het gewenste effect leidt.**
- **Belastingen op consumptie en in het bijzonder belastingen die tot doel hebben om consumptiepatronen te beïnvloeden, zijn regressief. Het zijn de lage inkomens die financieel het zwaarst worden getroffen, zonder positieve impact op het voedingspatroon. De taks dreigt mogelijk zelfs een averechts effect te hebben op personen met een laag inkomen doordat ze:**
 - geneigd zullen zijn om in dezelfde productcategorie goedkopere producten te kopen die mogelijk nog meer vet en suiker bevatten
 - andere basisproducten die belangrijk zijn voor de gezondheid zullen opgeven zodat ze de belaste producten kunnen blijven kopen.
- **Het invoeren van een consumptietaks in een kleine open economie zoals België leidt tot grensshopping, zoals bij de verpakkingshelling op dranken reeds het geval is. De nationale economie wordt getroffen zonder dat het eigenlijke probleem – een onevenwichtig voedingspatroon- wordt aangepakt**

ONZE VRAAG

- De keten vraagt om geen gezondheidstaxen in te voeren.
- Alle actoren in de keten engageren zich tot een loyale en constructieve bijdrage aan de 'voeding- & gezondheidsplannen' die met de respectievelijke overheden worden uitgewerkt.
- De promotie van een gezond voedingspatroon erkent dat elk plantaardig en dierlijk voedingsproduct zijn eigen voedingswaarde heeft en bijgevolg zijn plaats heeft in een evenwichtig voedingsdieet. De keten verbindt zich ertoe de consument blijvend te informeren over een evenwichtige levensstijl.
- Net zoals voor de campagnes om het zoutverbruik te verminderen en om fruit en groenten te promoten, verbindt de keten zich ertoe om ook in de toekomst op dit thema te blijven samenwerken met de overheid, consumentenorganisaties en scholen.

8 Een oorsprongsetikettering die onze netto-exportpositie niet ondermijnt

PROBLEEMSTELLING

De Europese eengemaakte markt is een belangrijke groeimotor voor de ontwikkeling van de agro-voedingsketen. Maar de eengemaakte markt wordt bedreigd door verregaande wetgeving m.b.t. verplichte en vrijwillige oorsprongsetikettering.

ONZE VISIE

- Europa zet de standaarden inzake voedselveiligheid, kwaliteit, duurzame productie,...
- Vrijwillige oorsprongsetikettering kan het marketingpotentieel, verbonden aan een typisch product of productieproces uit een streek, benutten. De modaliteiten m.b.t. vrijwillige oorsprongsetikettering moeten erkennen dat dit marketingpotentieel niet alleen in de (landbouw)grondstof maar ook in de verwerking ervan kan te situeren zijn. Benamingen op basis van receptuur moeten behouden blijven ook als bepaalde ingrediënten afkomstig zijn van andere landen (bvb. 'Belgian chocolate').
- Leveranciers van zowel verse voedingsmiddelen als ingrediënten wisselen heel vaak (o.a. in functie van het seizoen) en bijgevolg is het onmogelijk om telkens de oorsprong aan te passen in de etikettering.
- Verplichte oorsprongsetikettering voegt niets toe. Het kan integendeel misbruikt worden om gelijkaardige producten uit andere lidstaten te verdringen. Dit past niet binnen de eengemaakte markt. In het bijzonder is dit een bedreiging voor kleine landen met een exportgerichte voedingsketen, o.a. omdat de teelt- en productiegebieden voor bepaalde grondstoffen en producten niet stoppen aan de grenzen.

ONZE VRAAG

- Een werkbaar Europees kader voor vrijwillige oorsprongsetikettering van agro-voedingsproducten
- Geen verdere uitbreiding van verplichte oorsprongsetikettering van agro-voedingsproducten om de ééngemaakte markt niet te fragmenteren en om de concurrentiepositie van de kleine, open, op export gerichte economie van België te vrijwaren.

9 Financiële ondersteuning voor een verdere verduurzaming van het landbouw- en voedingssysteem

PROBLEEMSTELLING

De voedingsketen is geconfronteerd met een aantal zeer grote uitdagingen, niet in het minst in het kader van een verdere verduurzaming van het landbouw- en voedingssysteem.

Met de steun van de gewesten hebben de actoren van de voedingsketen (BEMEF, ABS, Boerenbond, FWA, FEVIA, Unizo, UCM en Comeos) een project geïnitieerd om de weg naar een duurzamer landbouw- en voedingssysteem uit te stippelen in een globale strategie en een actieplan. Deze actoren gaan ook samen de positieve evolutie naar meer duurzaamheid laten (h)erkennen. Dit gebeurt in overleg met de betrokken actoren, vertrekkende vanuit de bestaande situatie en door de creatie van een breed maatschappelijk draagvlak.

ONZE VISIE

- **Naar een duurzame transformatie van het landbouw- en voedingssysteem**
 - De actoren van de voedingsketen zijn zich ervan bewust dat het verder verduurzamen een noodzaak is om de verdere ontwikkeling van de landbouw- en voedingssector te handhaven. De actoren binnen de voedingsketen willen deze verduurzaming van het landbouw- en voedingssysteem realiseren op basis van een globale strategie en een actieplan. Er is ook een noodzaak om de positieve evolutie in de voorbije jaren naar meer duurzaamheid te laten (h)erkennen. Een gecoördineerde aanpak is cruciaal.

ONZE VRAAG

- Verdere financiële ondersteuning van de gecoördineerde aanpak om de effectieve snellere verduurzaming naar een duurzamer landbouw- en voedingssysteem te realiseren.

10 Overleg om voedselverliezen te vermijden

PROBLEEMSTELLING

Een belangrijke hoeveelheid voedsel gaat op één of andere manier verloren in de voedingsketen en bij de consument. Alle actoren hebben een stuk verantwoordelijkheid. Voedselverlies is niet enkel een milieuprobleem maar ook een sociaal en economisch probleem.

Meerdere acties worden genomen door de verschillende actoren om voedselverlies te vermijden. Echter de omvang van de problematiek is niet duidelijk gekend en sommige initiatieven zoals “verplichte schenking” van voedseloverschotten hebben meer negatieve dan positieve gevolgen.

ONZE VISIE

- **Een duidelijke definitie van voedselverlies en een correcte beschrijving van de problematiek.**
 - Er is een absolute noodzaak om de problematiek van voedselverlies goed te beschrijven en duidelijk te kaderen. Niet eetbare nevenstromen van de voedingsketen worden al te vaak meegenomen in de cijfers rond voedselverlies. Dit geeft een verkeerd beeld van de problematiek en leidt tot inefficiënte maatregelen.
- **Geen verplichte schenking van voedseloverschotten**
 - Sommigen zijn van mening dat ze de problematiek van voedselverliezen moeten oplossen door te verplichten tot wegschenken, en dit al dan niet via de milieuvergunning. De voedingssector vindt dat dit voorstel de keuze niet laat om te opteren voor de meeste duurzame (economische, ecologische en sociale) oplossing om de overschotten te valoriseren.

ONZE VRAAG

- **Verder werken aan de afbakening van het “echte” voedselverlies teneinde een effectief beleid te kunnen voeren.**
- **Verder overleg over de problematiek van de voedselverliezen, keuzevrijheid voor de bedrijven over de valorisatie van hun overschotten en verdere aanmoediging van vrijwillige schenkingen in plaats van deze te verplichten.**